

Näkökulmia digiosallisuuteen

Kymenlaakson vanhusneuvostojen tapaaminen
24.11.2021

Sari Vapaavuori, sari.vapaavuori@valli.fi

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry

- ✓ valtakunnallinen vanhusalan järjestö (1953-)
  - ✓ noin 70 jäsenjärjestöä eri puolella Suomea
  - ✓ Kymenlaakson alueella
    - Elimäen Puustelli ry
    - Kouvolan Korttelikotiyhdistys ry
    - Kymijoen Hoiva ry
    - Palvelutaloyhdistys KOSKENRINNE ry
    - Palvelutaloyhdistys Rateva ry
    - Pyhtään Mäntyrinne ry
    - Ravimäkiyhdistys ry
  - ✓ teemme työtä paremman vanhuuden puolesta
  - ✓ tuomme näkyväksi tarpeita, kokemuksia, ratkaisuja. Viemme ne päätöksentekoon ja kehittämistyöhön mukaan, ja nostamme myös yhteiskunnalliseen keskusteluun
- ✓ VALLIn asiantuntijakeskukset
    - Ikäteknologiakeskus
    - Etsivän vanhustyön verkostokeskus
    - Vanhustyön Trainee -toiminta nuorille
  - Lisäksi koordinoimme yhdessä Ikäinstituutin kanssa Elämänote-toimintaa, jossa mukana 20 toimijatahoa eri puolilta Suomea. Toiminnan avulla tuetaan haasteellisessa elämäntilanteessa olevia iäkkäitä.

Digiosallisuus

- ✓ Digiosallisuudessa on kyse **osallistumisesta** ja myös **osallistamisesta**. Siitä miten ikääntyneiden kuntalaisten on mahdollista olla mukana yhteisöissä, laajemmin kunnan ja yhteiskunnan toiminnassa.
- ✓ Digiosallisuudessa olennainen asia on se, että ikääntyneillä kansalaisilla on riittävät digitaidot ja että niitä taitoja voidaan pitää yllä tasavertaisesti.

Digiosallisuus

- ✓ **Digipalvelulaki edellyttää**, että myös kuntien verkkosivustojen ja mobiilipalveluiden tulee olla saavutettavia.
- ✓ Ikääntyneiden digiosallisuuden vahvistaminen on tärkeä, kriittinen(kin) asia kunnissa ja siihen pitää voida vaikuttaa.
- ✓ Kaikilta kansalaisilta vaaditaan - **uusia kansalaistaitoja** - digitaitoja. Ja niitä pitää päivittää koko ajan
- ✓ Juuri itselle parhaiten sopiva tukimuoto pitäisi vain löytää. Ja tuen äärelle pitäisi päästä juuri silloin, kun se oma tarve on.

Digiosallisuus

- ✓ **Miten hyvin teidän kuntanne palveluiden valikossa, palvelutarjonnassa löytyvät tiedot digituesta?**
- ✓ **Miten digituen pariin pääsee?**
- ✓ Entä jos on liikkumisen esteitä, ei ole autoa, tai muut liikenneyhteydet ja -mahdollisuudet eivät toimi riittävän hyvin?
- ✓ Tiedon löytyminen – mistä tieto löytyy, miten tieto viestitään kuntalaisille?

Digiosallisuus

- ✓ Voisiko kunnassanne olla **kunnan oma digineuvoja**?
- ✓ Digineuvojan työn ytimessä olisi
  - antaa digitukea ja neuvoja kuntalaisille heidän tarpeidensa mukaan
  - jalkautua kuntalaisten keskuuteen
  - olla myös tavattavissa eri asiointipaikoissa säännöllisesti
  - tuki myös kunnan eri työntekijöille vastaantulevissa digiasioissa

Kun digineuvoja on kunnan työntekijä, hän osaa opastaa laajemmin juuri kunnan palveluissa.

Samalla se myös tukee kunnan erilaisten sähköisten palvelujen kehittämistä ja tuo kustannussäästöjä.

Digiosallisuus

- ✓ **Halutaanko teidän kunnassanne** osoittaa henkilöresursseja sähköisten palveluiden käyttöönottoon ja jalkautumiseen kuntalaisten keskuuteen.
- ✓ Miten vanhusneuvostonne voisi tätä asiaa edistää?
- ✓ Ikääntyneiden kuntalaisten digiosallisuuden seuraaminen on tärkeää, sillä muuten muutosta, kehitystä ei tapahdu
  - tieto ja ymmärrys kokemuksista, tarpeista ja motivaatiosta ovat tärkeitä
  - tietoa tarvitaan päätöksentekoon ja kehittämistyön tueksi
  - miten juuri te voisitte asiaa seurata, säännöllisesti?

Digiosallisuus

- ✓ Vanhusneuvostojen olisi tärkeää **seurata** ja **arvioida läpinäkyvästi** sitä, miten eri kohderyhmät, käyttäjäryhmät **oikeasti** osallistetaan erilaiseen palveluiden ja toimintojen kehittämistyöhön
  - siten saadaan juuri niitä palveluita ja ratkaisuja, joita käyttäjät tarvitsevat
- ✓ Ikääntyneiden – niin kuin muidenkin kohderyhmien – pitäisi olla mukana kehittämistyössä jo alusta alkaen.
Se tuottaisi kunnille kustannussäästöjä – resursseissa ja euroissa.
Ja lisäksi osallisuutta, hyvinvointia.

Digiosallisuus

- ✓ Tärkeä näkökulma on mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan demokraattisesta näkökulmasta.
- ✓ Kunnissa pitää varmistaa osallistumisen mahdollisuudet yhteiskunnalliseen keskusteluun, ja osallistuminen kunnalliseen tai valtiolliseen päätöksentekoon.
- ✓ Yllättävän vähän otetaan kantaa esimerkiksi lausuntopalvelu.fi:n kautta.
  - se tarjoaa mahdollisuuden antaa (ja myös pyytää) lausuntoja sähköisesti
  - **lausuntoja saavat antaa kaikki** organisaatiot ja **kansalaiset.**

VALLIn Ikäteknologiakeskus ehdottaa, suosittelee

- ✓ että jokaisessa kunnassa seurattaisiin kuntalaisten osallisuuden kokemusta, **digiosallisuuden kokemusta** säännöllisesti
- ✓ että siitä raportoitaisiin avoimesti. **Ikäihmisten osalta esimerkiksi vanhusneuvostoille** ja sitä kautta eteenpäin kohti tarvittavia toimenpiteitä
- ✓ että kunnissa seurattaisiin, mitattaisiin ja arvioitaisiin **ikäihmisten arkipäivän osallisuutta** eli pääsyä peruspalveluihin ja teknisen tuen äärelle, ja myös digitaitoja ja tarjolla olevaa tukea jne.
- ✓ Paitsi peruspalveluihin pääsyä, pitäisi **seurata, mitata ja arvioida ikääntyneiden pääsyä/pääsyn mahdollistamista mukaan yhteisöihin, toimintaan mukaan, virkistykseen ja iloon.**
- ✓ Ja samalla pitää varmistaa myös **konkreettinen pääsy niihin** – eli mahdollistaa turvallinen liikkuminen – kulku/liikenneyhteydet.

Yhteistyössä on voimaa

- ✓ Kunnat, järjestöt, yritykset ja viranomaiset voivat yhdessä edistää merkittäväällä tavalla osallisuutta, tuottaa asukkaille hyvinvointia.
- ✓ Kunnilla on merkittävä rooli kuntalaisten digihyvin-voinnin ja osallisuuden edistäjinä.
- ✓ Järjestöillä on erityisosaamista ja toimintaa – kuten kansalaistoimintaa, asiantuntijapalveluita, kuten etsivä vanhustyö ja paljon muuta, ne täydentävät kuntien, viranomaisten ja paikallisten yritysten palvelutarjontaa esimerkiksi iäkkäille.
- ✓ Järjestöjen asiantuntemus ja arjen toiminta ovat tarpeellisia kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä. Järjestöjen tarjoamien palvelujen pitää olla helposti löydettävissä kunnan palveluvalikossa.

Olkaa meihin järjestöihin yhteydessä!
Olemme valmiita käärimään hihat yhdessä!

KIITOS.

sari.vapaavuori@valli.fi, puh. 0400 678858

